

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 888/2016-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o., Soľnobanská 7, Prešov, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Michalko Legal Counsel & Co. s. r. o., Michalská 276/16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Michalko, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o., Soľnobanská 7, Prešov (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „Sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou

kanceláriou Michalko Legal Counsel & Co. s. r. o., Michalská 276/16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Michalko, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Podaním z toho istého dňa, t. j. 26. júla 2016, sťažovateľka sťažnosť doplnila o návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení a odložení vykonateľnosti uznesenia Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 Cb 117/2011 z 30. júna 2016. Sťažovateľka svoju sťažnosť navyše doplnila podaním doručeným ústavnému súdu 27. októbra 2016, obsahom ktorého bolo „*doplnenie dôvodov sťažnosti*“.

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo v právnej veci sťažovateľky (v právnej pozícii žalobkyne, pozn.) o zaplatenie sumy 1 595 772 471,22 € s príslušenstvom vedenej okresným súdom pod sp. zn. 18 Cb 117/2011 proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná“), rozhodnuté o dovolaní sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 88/2014 zo 14. januára 2015 tak, že dovolací súd dovolanie zamietol ako právne nedôvodné.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že „žalobou zo dňa 03. 11. 2011 doplnenou podaním zo dňa 07. 12. 2011 sa Sťažovateľ na Okresnom súde Prešov domáhal vydania európskeho platobného rozkazu voči [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], ktorým žiadal zaviazat' Odporcu európskym platobným rozkazom na zaplatenie sumy 1.595.772.471,22 EUR spolu s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania zo žalovanej sumy od 08. 02. 2011 do 03. 11. 2011 (t. j. 105.452.142,48 EUR) z toho

- 1.590.773.513,58 EUR z titulu škody spôsobenej porušením povinnosti viesť arbitrážne konanie v sume predmetu sporu, výška nároku predstavuje sumu predmetu konania žalovaného v rozhodcovskom konaní vedenom pred Medzinárodným rozhodcovským súdom... - rozhodcovským orgánom pridruženým k odporcovi (ICC)

- 2.167.063,20 EUR z titulu nároku na náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže - trovy konania

- 621.611,27 EUR z titulu nároku na náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže - trovy právneho predchodcu navrhovateľa za právne služby - náklady spoločnosti [REDACTED] na poradenské služby, vrátane trov právneho zastúpenia počas rozhodcovského konania č. 12190/TE/MW/AVH/JHN/GZ vedeného pred MRS ICC (vynaložené v sume 858.383 USD)

- 1.601.984,23 EUR z titulu nároku na náhradu škody - suma náhrady nákladov žalovaného [REDACTED] v rozhodcovskom konaní podľa rozhodcovského rozsudku

- 608.298,94 EUR z titulu nároku na náhradu škody vo výške administratívnych nákladov odporcu ICC v rámci rozhodcovského konania.

Dôvodom podania žaloby (návrhu na vydanie EPR) bola škoda vzniknutá z mimozmluvného záväzku, spôsobená právnemu predchodcovi sťažovateľa t. j. spoločnosti [REDACTED]. a to z dôvodu nezabezpečenia riadneho a spravodlivého rozhodcovského konania vedeného pred Odporcom pod zn. 12190/TE, v ktorom bolo rozhodnuté nálezom Odporcu 12190/TE/MW/AVH/JHN/GZ zo dňa 26. 07. 2010. Nález bol vydaný rozhodcovským tribunálom, ktorému predsedal [REDACTED] - rozhodca subjektívne i objektívne zaujatý vo vzťahu k prejednávanej veci ako i účastníkom konania...

Uplatnený nárok na náhradu škody nadobudol Sťažovateľ na základe zmluvy o postúpení pohľadávky.“.

Okresný súd európskym platobným rozkazom sp. zn. 18 Cb 117/2011 z 9. januára 2012 zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke sumu 1 595 772 471,22 € s príslušenstvom a trovami konania z titulu škody spôsobenej porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže. Proti označenému európskemu platobnému rozkazu podala žalovaná odpor, v ktorom okrem iných skutočností namietala nedostatok právomoci súdov Slovenskej republiky, k čomu žiadala vydať osobitné rozhodnutie.

Okresný súd uznesením sp. zn. 18 Cb 117/2011 z 28. októbra 2014 zamietol námietku žalovanej o nedostatku právomoci a miestnej príslušnosti okresného súdu a určil,

že je daná právomoc a miestna príslušnosť okresného súdu v právnej veci vedenej pod sp. zn. 18 Cb 117/2011. Žalovaná proti označenému uzneseniu podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cob 88/2014 zo 14. januára 2015 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu zo 14. januára 2015“) tak, že zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že konanie zastavil a vrátil vec súdu prvého stupňa na rozhodnutie o náhrade trov konania. Proti označenému uzneseniu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016 tak, že dovolanie sťažovateľky ako vecne nedôvodné zamietol.

Sťažovateľka zastáva názor, že vzhľadom na to, že „... konanie bolo zastavené, napriek tomu, že Sťažovateľ riadne uplatnil svoj nárok na náhradu škody na všeobecnom súde Slovenskej republiky, ktorý mal právomoc Sťažovateľom uplatnený nárok prejednať a rozhodnúť pričom Rozhodnutie Porušovateľa nebolo presvedčivo odôvodnené, bolo porušené právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Sťažovateľka v rámci svojej sťažostnej argumentácie okrem iného uvádza, že „zastavenie konania a neprejednanie nároku Sťažovateľa je založené na tom právnom podklade, že nie je daná právomoc slovenských súdov vo veci konať a rozhodovať. K zastaveniu konania došlo napriek tomu, že prvostupňový súd túto procesnú podmienku vyhodnotil ako splnenú, konanie vo veci začal a rozhodol. Postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu a Porušovateľa však následne došlo k zastaveniu konania a tým k denegatio iustitiae napriek tomu, že podmienky konania splnené boli a sú. Nárok Sťažovateľa tak ostal neprejednaný.“

Právomoc slovenských súdov v predmetnej veci vyplýva z jednotlivých ustanovení nariadenia rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach..., konkrétne je daná ustanovením čl. 5 ods. 3 nariadenia Brusel I.

Zo znenia čl. 5 ods. 3 nariadenia Brusel I vyplýva, že podmienkou pre jeho použitie je existencia mimozmluvného záväzku na náhradu škody a určenie Slovenskej republiky ako miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody.“

Podstata sťažovateľkiných námietok, ktorými odôvodňuje neprípustný zásah do svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, spočíva podľa jej argumentácie v prekvapivosti uznesenia krajského súdu zo 14. januára 2015, keď tento súd *„nielenže založil svoje uznesenie o zastavení konania na iných právnych záveroch, ale ako to vyplýva z obsahu sťažnosti, aj na nesprávnom výklade práva Európskej únie... Sťažovateľka nemala žiadnu možnosť namietat' novoprijatý právny názor, hoci krajský súd argumentoval výlučne spôsobom, ktorý nebol predmetom úvah okresného súdu.“*. V tejto súvislosti sťažovateľka tvrdí, že v dôsledku uvedeného *„došlo k odňatiu možnosti konať pred krajským súdom“*.

Za svojvoľné a arbitrárne sťažovateľka považuje aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z dôvodu, že *«nedáva odpovede na otázky zásadné pre vyslovenie záveru o obsencii právomoci súdov Slovenskej republiky. Otázkou totiž bolo/je, či medzi Sťažovateľom a Odporcom je daný zmluvný alebo mimozmluvný vzťah... Odkazom na rozsudky, ktoré so spornou otázkou nesúvisia, Porušovateľ konštatuje, že medzi Odporcom a Sťažovateľom existuje zmluvný vzťah... Z nám neznámych dôvodov sa pritom nezaobrá zároveň aj posúdením pojmu „mimozmluvný záväzok“, a to v intenciách čl. 5 ods. 3 Nariadenia Brusel I, o aplikáciu ktorého v tomto prípade ide. Porušovateľ absolútne nesprávne a asi účelovo argumentuje poukazovaním na nesúvisiace rozhodnutia Súdneho dvora...*

V súvislosti s posúdením právomoci súdov Slovenskej republiky vec prejednať a rozhodnúť bolo potrebné zaoberať sa tiež otázkou miesta škody... Porušovateľ nijako nezdôvodňuje a takisto nevysvetľuje, prečo neboli aplikované rozsudky Súdneho dvora a závery právnej teórie predložené Sťažovateľom, ktoré svedčia presne o opačných záveroch i mieste „vzniku škody“.».

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka namieta, že *„najvyšší súd... vôbec nevenoval z úradnej moci tak ako bol povinný žiadnu pozornosť tomu, že krajský súd*

zastavením konania porušil pravidlo o vecnej príslušnosti; vydal tzv. prekvapivé rozhodnutie; zabránil sťažovateľke konať spôsobom, ktorý upravuje právo Európskej únie, t. j. domáhať sa prerušenia konania podľa § 109 ods. 1 OSP a predložiť prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru o výklade čl. 5 ods. 3 v spojení s čl. 24 nariadenia 44/2001 v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa HND Software s. r. o... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obdo/17/2015 a vydaním uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 04. 2016, č. k. 3 Obdo/17/2015-1292 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 4. 2016, č. K. 3 Obdo/17/2015-1292 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo 14. 1. 2015 č. k. 1 Cob/88/2014-1169 a vracia vec na ďalšie konanie Krajskému súdu v Prešove.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi HND Software s. r. o... trovy konania, ako budú vyčíslené, v lehote do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 18 Cb 117/2011 z 30. júna 2016, ktorým bola zaviazaná nahradiť trovy konania žalovanej v sume 329 762,03 €, do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, *„keďže Sťažovateľ, ktorého vec nebola súdom ani prejednaná bol zaviazaný na náhradu trov konania v likvidačnej výške...“.*

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd prípisom z 20. septembra 2016 požiadal najvyšší súd o vyjadrenie k sťažnosti. Predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 4. novembra 2016 (č. KP 3/2016, Nobs 79/2016) doručenom ústavnému súdu 15. novembra 2016 okrem iného uvádza:

„Základom dovolacieho prieskumu bolo posúdenie správnosti záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého nie je daná právomoc slovenských súdov podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach... Nakoľko sa pre rozhodnutie o dovolaní aplikovalo európske právo, dovolací súd aplikoval príslušné rozhodnutia Súdneho dvora, ktoré sa týkajú výkladu a aplikácie Nariadenia, pričom platí, že každé rozhodnutie slovenského súdu musí byť v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.

Sťažovateľ v dovolaní nesúhlasil so závermi odvolacieho súdu v tom smere, že podľa jeho názoru medzi ním a žalovaným bol mimozmluvný vzťah (kvázideliktúálna zodpovednosť) a nie zmluvný vzťah (deliktúálna zodpovednosť) a že pre určenie právomoci sa má aplikovať čl. 5 ods. 3 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Nariadenie Brusel I..) a nie čl. 5 ods. 1 Nariadenia, ako uviedol krajský súd. Tieto tvrdenia sťažovateľa sú zároveň obsiahnuté aj v jeho ústavnej sťažnosti, pričom v nej spochybňuje aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukázal najvyšší súd.

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že pre rozhodnutie o právomoci je potrebné posúdiť, či rozhodovaná vec patri do pôsobnosti Nariadenia Brusel 1, pričom poukázal na rozsudok Súdneho dvora 29/76 (LTU) a na základe jeho záverov skonštatoval, že sa jedná o vec občianskoprávnu a obchodnoprávnu, spadajúcu do pôsobnosti Nariadenia Brusel 1, v dôsledku čoho na posúdenie právomoci v danej veci sa vzťahuje Nariadenie Brusel 1. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti polemizuje s uvedenými závermi, čo však dokladá len účelovosť argumentácie sťažovateľa, keďže, ak by vzťah sťažovateľa a žalovaného nebol vecou občianskoprávnou a obchodnoprávnou, tak by na určenie právomoci nebolo možné aplikovať Nariadenie Brusel 1, pričom samotný sťažovateľ uviedol, že vo veci je daná právomoc podľa Nariadenia Brusel 1. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ si vo svojej argumentácii (či už v dovolaní alebo v ústavnej sťažnosti) protirečí.

Najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí náležite vysporiadal s otázkou právomoci, pričom skonštatoval, že výnimky zo všeobecného určenia právomoci je potrebné vykladať reštriktívne a len v rozsahu výslovne zakotvených možností (tie sú vymedzené judikatúrou Súdneho dvora).

Ako nedôvodnú vyhodnotil najvyšší súd dovolaciu námietku sťažovateľa, že medzi účastníkmi neexistuje zmluvný vzťah a že sa na danú vec nemal aplikovať čl. 5 ods. 1 Nariadenia, pričom uviedol, že odvolací súd mal za to, že medzi žalobcom a žalovaným existuje zmluvný vzťah, nakoľko aplikoval na vec ustanovenie čl. 5 ods. 1 Nariadenia (strana 9 napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu).

Žalovaný ako rozhodcovský súd dobrovoľne prevzal na seba záväzok rozhodnúť spor (zaviazal sa poskytnúť službu) medzi právnym predchodcom žalobcu, spoločnosťou [REDACTED] a [REDACTED] za odplatu (odmenu).

Tento záväzok spĺňa aj definíciu služby v zmysle čl. 57 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého sa za služby považujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb (strany 16 a 17 napadnutého uznesenia).

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí poukázal na ďalšie skutočnosti, ktoré uviedol samotný sťažovateľ v žalobe, resp. v dovolaní, z ktorých je zrejmé, že medzi sťažovateľom a žalovaným existoval zmluvný vzťah v zmysle Nariadenia, keď uviedol, že aj z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody dodaním nekvalitných služieb (kód 34) na základe zmluvy o poskytovaní služieb (kód 12), ako to vyplýva z č. listu 3 súdneho spisu. Zároveň tvrdeniu žalobcu o neexistencii zmluvného vzťahu medzi ním a žalovaným vyvracia aj samotný žalobca v dovolaní (strana 20 dovolania), podľa ktorého bola odmena žalovaného vo výške 840 000,- USD a ani pri takto vysokej sume odmeny nebol schopný zabezpečiť, aby bola vec riadne prejednaná. Ak by nešlo o zmluvu o poskytnutí služieb, nemohla by byť dojednaná odmena za ich poskytnutie, ktorá bola aj zaplatená (strana 17 napadnutého uznesenia).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočne, jednoznačne, logicky a zrozumiteľne uviedol, prečo sa stotožnil so záverom krajského súdu

o existencii zmluvného vzťahu v zmysle Nariadenia medzi sťažovateľom a žalovaným a prečo na určenie právomoci v rozhodovanej veci sa mal aplikovať čl. 5 ods. 1 Nariadenia.

K polemizovaniu sťažovateľa s citovaním rozhodnutí Súdneho dvora C-26/91 Handte a C-27/02 Engler a ich aplikovaním na rozhodovanú vec uvádzam, že tieto rozhodnutia boli plne aplikovateľné, keďže sa vzťahovali na aplikáciu čl. 5 ods. 1 Nariadenia, ktorého použitie krajským súdom spochybňoval sťažovateľ v dovolaní. Je pritom irelevantné, aký charakter mali zmluvné vzťahy riešené v uvedených rozhodnutiach Súdny dvorom, ako sa snaží uvádzať sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, dôležitý je záver Súdneho dvora týkajúci sa výkladu a aplikácie pojmov uvedených v Nariadení (v čl. 5 ods. 1), ktoré, ako je vyššie uvedené, sa vzťahovali na rozhodovanú vec.

Na základe uvedeného najvyšší súd vo svojom rozhodnutí zrozumiteľne a jednoznačne aj s poukázaním na rozsudok Súdneho dvora C-14/76 (A. DeBloos, SPRL v. Sociétée commandite par actions Bouyer) skonštatoval, že nie je daná právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie veci v zmysle Nariadenia 44/2001. Žalobca mal žalovaného žalovať na súde v štáte, v ktorom má žalovaný sídlo v súlade s čl. 2 ods. 1 Nariadenia, teda vo Francúzsku, alebo na súde v štáte, kde bola služba poskytnutá, t. j. kde prebehlo, resp. malo prebehnúť rozhodcovské konanie v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia, čiže v Rakúsku. keďže rozhodcovské konanie malo prebehnúť vo Viedni.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa uviedol, že by nebola daná právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie veci ani v prípade aplikácie čl. 5 ods. 3 Nariadenia, ktorej sa domáhal sťažovateľ. Vo svojom rozhodnutí najvyšší súd skonštatoval, že formulácia v čl. 5 ods. 3 sa má chápať tak, že jej cieľom je zahrnúť obe miesta - miesto, kde škoda vznikla, aj miesto, kde došlo ku skutočnosti, ktorá ju spôsobila, a že žalovaného možno žalovať podľa voľby žalobcu na súde v niektorom z týchto dvoch miest (rozsudok Súdneho dvora 21/76 Handelskwekerij G. J. Bier BVv. Minesdepotassé d'Alsace SA). Na území Slovenskej republiky nedošlo k vzniku škody, ako to mylne uvádza žalobca. Podľa žalobcu je miestom vzniku škody územie Slovenskej republiky ako miesto, kde by došlo k finančnému plneniu záväzkov, ak by žalovaný neporušil svoju povinnosť riadne zorganizovať a zabezpečiť riadne vedenie arbitráže, ako aj ujmu, ktorú utrpel v dôsledku skutočnosti, že na základe rozhodcovského nálezu sa vedie proti žalobcovi exekučné konanie na území Slovenskej republiky. Uvedený

výklad miesta vzniku škody nie je správny a nemá oporu v judikatúre Súdneho dvora. V judikatúre Súdneho dvora je daný výklad miesta vzniku škody. Aj rozhodnutie 21/76, na ktoré v dovolaní poukazuje žalobca, uvádza, že možno žalovať v štáte, kde škoda vznikla a kde došlo ku skutočnosti, ktorá ju spôsobila. V danom prípade je miesto, kde ku škode došlo, zhodné s miestom, kde došlo ku skutočnosti, ktorá ju spôsobila. Týmto miestom je miesto rozhodcovského konania. Zároveň miesto vzniku škody podľa komunitárneho práva nie je možné chápať ako miesto, kde žalobca pocítil finančnú ujmu v dôsledku porušenia povinnosti žalovaným. Uvedený záver vyplýva aj z vyššie uvedených rozhodnutí Súdneho dvora C-364/93 (Marinari) a C-168/02 (Kronhofer). Preto je zrejmé, že Slovenská republika nie je miestom, kde ku škode došlo a ani miestom, kde došlo ku skutočnosti, ktorá ju spôsobila.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že rozhodnutia Súdneho dvora C-364/93 (Marinari) a C-168/02 (Kronhofer) sa na jeho vec nemôžu vzťahovať. Uvedené tvrdenie je však mylné, lebo aj samotný sťažovateľ uvádza, že mu vznikla finančná ujma vedením exekučného konania - bod 32 sťažnosti, resp. zmenšením majetku o príjem, ktorý by sa mu inak dostavil - bod 33 sťažnosti.

Najvyšší súd preto skonštatoval, že nie je daná právomoc slovenských súdov v zmysle čl. 2 ods. 1 Nariadenia, nedošlo k založeniu právomoci podľa čl. 5 Nariadenia a zároveň nedošlo k založeniu právomoci súdu prvého stupňa podľa čl. 24 Nariadenia, odvolací súd zastavením konania pre nedostatok právomoci podľa § 104 ods. 1 O. s. p. neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a zároveň na skutkový stav aplikoval správny právny predpis (Nariadenie Brusel I), ktorý aj správne aplikoval.

Uznesením z 28. apríla 2016 sp. zn. 3 Obdo 17/2015 sa konajúci senát najvyššieho súdu ústavne konformným, jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa vznesenými v dovolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré boli rozhodujúce pre posúdenie právomoci slovenských súdov na konanie a rozhodovanie vo veci a tým nedostatku podmienok konania v danej veci.

Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha preskúmania predmetného dovolacieho rozhodnutia rovnakou argumentáciou, akú uviedol v dovolaní na preskúmanie záverov Krajského súdu v Prešove (ako súdu odvolacieho), ktoré sú pre posúdenie otázky právomoci

slovenských súdov zrozumiteľne naformulované, ako aj dostatočne odôvodnené, pričom ich nie je možné považovať za svojvoľné. Skutočnosť, že sa sťažovateľ so záverom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (resp. Krajského súdu v Prešove) nestotožňuje, nie je možné považovať za porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň nedošlo k odňatiu spravodlivosti, keďže, ako to vyplýva z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, resp. aj ním preskúmaného uznesenia odvolacieho súdu, sa sťažovateľ môže domáhať svojich práv v zmysle jednotlivých ustanovení Nariadenia v inom členskom štáte Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené má najvyšší súd za to, že uznesením sp. zn. 3 Obdo/17/2015 z 24. apríla 2016, k porušeniu sťažovateľom namietaných práv nedošlo. “

[REDAKOVANÉ], ktorá bola účastníkom konania o dovolaní sťažovateľky vedeného najvyšším súdom sp. zn. 3 Obdo 17/2015 v procesnom postavení žalovanej, požiadala 19. augusta 2016 ústavný súd o zaslanie fotokópie sťažnosti sťažovateľky. Ústavný súd vyhovel žiadosti žalovanej a zároveň jej v súlade s § 51 ods. 1 zákona o ústavnom súde umožnil vyjadriť sa k sťažnosti. Žalovaná sa k sťažnosti vyjadrila v podaní z 29. septembra 2016, v ktorom okrem svojho právneho názoru k otázke založenia právomoci súdov Slovenskej republiky predovšetkým uvádza:

„... ak by sa totiž skutočne aplikoval čl. 5 ods. 3 Nariadenia Brusel I, aplikoval by sa nielen na určenie právomoci, ale aj na určenie miestnej príslušnosti. V takom prípade by musela byť daná miestna príslušnosť Okresného súdu Bratislava II.

Inými slovami, nielen, že sťažovateľ inicioval konanie na súdoch Slovenskej republiky, ktoré nemohli mať právomoc, ale ešte aj v rámci súdov Slovenskej republiky si zvolil Okresný súd Prešov, ktorý pri výklade presadzovanom samotným sťažovateľom nemohol mať miestnu príslušnosť...

Najvyšší súd... dovolanie meritórne posúdil a v neobvykle detailnom a dôkladnom odôvodnení sa vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa. Odôvodnenie dovolacieho súdu je excelentným prehľadom relevantnej judikatúry Súdneho dvora SÚ ako aj najnovších

súdnych inšancií Slovenskej republiky. V tomto smere si nevieme predstaviť, ako by toto rozhodnutie mohlo zakladať porušenie základných práv sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd

nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy); k tomu pozri m. m. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016. Základom argumentácie sťažovateľky je v zásade jej nesúhlas s výkladom právomoci súdov Slovenskej republiky v jej veci podľa nariadenia rady (ES) č. 44/2001 o právomoci

a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie Brusel I“), ktorý uplatnil najvyšší súd v napadnutom uznesení. Sťažovateľka teda tvrdí, že dovolací súd vec nesprávne právne posúdil.

V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd považuje za potrebné poukázať na tú časť jeho odôvodnenia, v ktorej sa sumarizuje priebeh predmetného konania pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom. V tejto časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa najmä uvádza:

„Okresný súd Prešov... uznesením z 28. októbra 2014 č. k. 18 Cb/117/2011-1144 zamietol námietku nedostatku právomoci a miestnej príslušnosti Okresného súdu Prešov a určil, že právomoc a miestna príslušnosť Okresného súdu Prešov v právnej veci vedenej pod sp. zn. 18 Cb/117/2011 je daná.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa návrhom z 3. novembra 2011, doplneným 4. novembra 2011, 23. novembra 2011 a 12. decembra 2011 domáhal, aby súd vydal európsky platobný rozkaz, ktorým by uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 1 595 772 471,22 eur spolu s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že právomoc súdu vyplýva z čl. 5 a čl. 24 Nariadenia Brusel I, vecná príslušnosť je daná na základe ustanovenia § 9 ods. 1 O. s. p. a miestna príslušnosť je založená na základe ustanovenia § 88 ods. 2 O. s. p. ... Súd prvého stupňa skonštatoval, že jeho právomoc a miestna príslušnosť je daná, pričom vyplýva z mimozmluvnej mimozáväzkovej zodpovednosti žalovaného, ako aj zo všeobecnej doktríny, ktorá určuje právomoc nielen podľa toho, kde škoda vznikla, ale aj kde sa škoda prejavila.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove... uznesením z 14. januára 2015 č. k. 1 Cob/88/2014-1169 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že konanie zastavil (§ 220 O. s. p.) a vrátil vec súdu prvého stupňa na rozhodnutie o náhrade trov konania. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že vydaním európskeho platobného rozkazu vydanému v preskúmvanej veci a ani podaním odporu proti nemu, nedošlo k založeniu právomoci súdov Slovenskej republiky podľa Nariadenia Brusel I... Za týchto okolností bol prvostupňový súd povinný skúmať existenciu svojej právomoci na rozhodovanie v tejto veci podľa čl. 2 a čl. 5 Nariadenia Brusel I.

V danom prípade žalobca rozporuplne v podanom návrhu tvrdil, že právomoc súdov Slovenskej republiky je daná v dôsledku toho, sa jedná o vec týkajúcu sa kvázideliktnej zodpovednosti, a preto môže byť osoba, ktorá má bydlisko na území iného členského štátu, žalovaná na súde miesta, kde došlo alebo môže dôjsť ku škodnej udalosti. Odvolací súd uviedol, že pojem deliktnej alebo kvázideliktnej zodpovednosti je potrebné vnímať ako nezávislý koncept, ktorý sa vzťahuje na všetky žaloby, ktoré majú za cieľ založiť zodpovednosť žalovaného a ktoré nesúvisia so zmluvou v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia Brusel I. Ak sa spor týka zmluvy, je daná právomoc súdu podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia Brusel I ak ide o mimozmluvnú zodpovednosť, je daná právomoc podľa čl. 5 ods. 3 Nariadenia Brusel I. V tomto sa deliktná zodpovednosť odlišuje od náhrady škody za porušenie zmluvnej povinnosti podľa práva Slovenskej republiky, keďže je vnímaná ako mimozmluvný záväzok a nie ako nárok vyplývajúci zo zmluvy. Rozsah pojmu delikt podľa Nariadenia je širší než je tomu v prípade náhrady škody podľa slovenského práva. Kvázidelikt sa od deliktu odlišuje tým, že sa nie vždy vyžaduje protiprávne konanie zo strany odporcu. Typickým príkladom kvázideliktu je nárok z bezdôvodného obohatenia alebo konania bez príkazu.

Za miesto, kde došlo alebo mohlo dôjsť ku škodnej udalosti, sa môže považovať jednak miesto, kde došlo k udalosti, ktorá právo na odškodnenie zakladá, ale môže ním byť aj miesto, kde fakticky došlo ku škode. V zmysle rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie... C-364/93 a C-168/02 nemôže byť založená právomoc prvostupňového súdu z dôvodu tvrdeného žalobcom, že jeho právny predchodca pocítil ujmu v dôsledku činnosti žalovaného v mieste svojho vtedajšieho sídla. Bolo by tomu aj v prípade, ak by išlo o nároky týkajúce sa zodpovednosti za porušenie inej než zmluvnej povinnosti.

Vychádzajúc z výkladu pojmu delikt a kvázidelikt Súdny dvorom a z označenia predmetu konania uvedeného v návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu odvolací súd skúmal, či je daná výnimka zo všeobecnej zásady o právomoci súdu v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia Brusel I, podľa ktorého osoba, ktorá má bydlisko na území niektorého členského štátu, môže byť žalovaná v inom členskom štáte v prípade poskytovania služieb, na území toho členského štátu, kde služby podľa zmluvy boli alebo mali byť poskytnuté. Keďže v danom prípade žalobca tvrdil, že ide o nároky z porušenia zmluvy, pričom služba

v preskúmvanej veci mala byť poskytnutá v Rakúskej republike - vo Viedni, nemôže byť založená právomoc slovenských súdov podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia Brusel I.

Odvolací súd mal za to, že neboli splnené podmienky pre založenie právomoci súdov Slovenskej republiky na rozhodovanie o podanej žalobe, keďže nie sú splnené podmienky pre aplikáciu niektorej z výnimiek stanovených v čl. 5 Nariadenia Brusel I a zásada právomoci súdu členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko stanovená v čl. 2 Nariadenia, nebola prelomená ani cez čl. 24 Nariadenia. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že konanie podľa § 104 ods. 1 O. s. p. zastavil pre nedostatok právomoci súdov Slovenskej republiky na rozhodnutie v tejto veci.“

Najvyšší súd v ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia poukazuje na obsah dovolania, pričom uvádza, že podľa sťažovateľky *«postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci...*

Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, žalobcovi odňal právo namietat' správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde.

Podľa žalobcu je konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tento dovolací dôvod odôvodnil žalobca tým, že odvolací súd rozhodoval o odvolaní meritórne, hoci mal odvolanie odmietnuť (rozhodnutie súdu prvého stupňa je nadbytočné), odvolací súd porušil ustanovenia o dokazovaní tým, že vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy a že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné...

Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom vidí žalobca v tom, že svojím konaním odopiera žalobcovi právo uskutočniť voľbu súdu, na ktorý podá návrh na začatie konania, pretože ustanovenie čl. 5 ods. 1 Nariadenia nie je nadradené čl. 5 ods. 3 Nariadenia, ako to nesprávne tvrdí odvolací súd. Žalobca nikdy v konaní netvrdil, že by medzi ním a žalovaným existoval zmluvný vzťah. Vzhľadom na autoritu a charakter činnosti rozhodcovského súdu je vylúčené, aby tieto strany boli v rovnocennom postavení. Zároveň nemožno súhlasiť ani s odvolaním sa na údajné zmluvné určenie uvedené vo formulári na

vydanie európskeho platobného rozkazu, nakoľko pri definícii pohľadávky žalobca v poznámke uviedol, že ide o škodu spôsobenú porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže, nie však ako zmluvný vzťah ale ako dôsledok deliktneho konania.

Zároveň žalobca uviedol, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí iba definoval pojem deliktu a kvázideliktu, ale žiadnym spôsobom nesubsumoval konanie žalovaného - rozhodcovského súdu ako deliktu, resp. kvázideliktu a neurčil, či ide o otázku záväzkovej alebo mimozáväzkovej zodpovednosti. Rovnako tak odvolací súd neurčil miesto, kde došlo alebo mohlo dôjsť ku škodnej udalosti. Poňatie mimozmluvnej zodpovednosti podľa čl. 5 ods. 3 Nariadenia v zmysle komunitárneho výkladu sa významne odlišuje od pojmu náhrady škody za porušenie zmluvnej povinnosti podľa slovenského práva.».

Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania, bez nariadenia dovolacieho pojednávania [§ 243a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. OSP), pričom v tejto súvislosti v napadnutom uznesení uvádza:

«Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, a proti uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. V zmysle § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky...

So zreteľom na charakter dovolania žalobcu (napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu) ako aj vyjadrenia žalovaného k dovolaniu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. procesne prípustné, nakoľko ide o uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa.

Pokiaľ ide o otázku „medzinárodnej príslušnosti“ uvádzanej v Nariadení Brusel I, tento pojem treba vykladať autonómne a nie podľa toho, ako sa pojem príslušnosť vykladá podľa vnútroštátneho práva.

„Medzinárodná príslušnosť“ podľa Nariadenia Brusel I predstavuje pojem, ktorým sa určuje, súdy ktorého štátu sú oprávnené prejednať konkrétny spor, čiže ide o určenie právomoci sudov konkrétneho členského štátu.

Medzinárodná príslušnosť a právomoc sú synonymá, ako to vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ndc/12/2012, prípadne aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Cdo/1849/2013. Pojem medzinárodná príslušnosť, resp. právomoc v zmysle Nariadenia je potrebné chápať aj v zmysle ustanovení § 7 a § 104 O. s. p., podľa ktorých súdy rozhodujú spory, ktoré patria do právomocí slovenských súdov a ak nejaká vec aj v zmysle Nariadenia Brusel I nepatrí do právomoci slovenských súdov, súd konanie pre nedostatok právomoci zastaví.

Rozhodnutím o príslušnosti podľa § 239 ods. 3 O. s. p. je potrebné rozumieť rozhodnutie, ktorým sa rozhoduje o príslušnosti v zmysle vnútroštátneho procesného práva (čiže miestna príslušnosť, vecná príslušnosť, prípadne kauzálna príslušnosť). Rozhodnutie o právomoci (medzinárodnej príslušnosti) nie je možné zaradiť medzi rozhodnutia uvedené v § 239 ods. 3 O. s. p.

Ak nie je rozhodnutie o právomoci uvedené v § 239 ods. 3 O. s. p. a dovolaním je napadnuté „zmeňujúce“ rozhodnutie o právomoci, je dovolanie procesne prípustné v zmysle § 239 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) najprv skúmal, či došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O. s. p... Z hľadiska prípustností dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p., možno nim napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné... Osobitne ale

treba zdôrazniť, že záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Súdna ochrana sa poskytuje v materiálnom ponímaní, čo tiež znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva účastníkovi konania, je považovaný za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Súdna ochrana nie je poskytovaná formálne. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či procesný úkon z uplatnenia ktorého bol účastník vylúčený, mal podstatný vplyv na ďalšie konanie. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok rozhodovacej činnosti súdu ani v ňom vyslovený právny názor, s ktorým sa účastník nestotožňuje. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, do ktorej patria tzv. procesné rozhodnutia.»

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nečakaného rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že „táto námietka je neopodstatnená, nakoľko v celom priebehu súdneho konania sa skúmala výlučne právomoc slovenských súdov na konanie a rozhodovanie vo veci. Pokiaľ ide

o nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu, nakoľko sa odklonilo od rozhodnutia súdu prvého stupňa, najvyšší súd uvádza, že v prípade procesných rozhodnutí je vylúčená aplikácia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. Povinnosť postupovať v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia má odvolací súd, ak nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného ustanovenia právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvého stupňa. To znamená, že nárok treba posúdiť podľa úplne iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvého stupňa, alebo podľa toho istého právneho predpisu, ale podľa iného ustanovenia. Súčasne musí byť splnená aj druhá zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci. Aplikácia § 213 ods. 2 O. s. p. sa týka výlučne hmotnoprávneho posúdenia uplatneného nároku a nie skúmania procesných podmienok.“

K námietke sťažovateľky, že odvolací súd nenariadil pojednávanie, najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza:

„Odvolací súd nebol povinný nariadovať pojednávanie, nakoľko išlo o odvolanie voči uzneseniu, pričom procesný postup pri rozhodovaní o odvolaní voči uzneseniu súdu prvého stupňa je upravený § 214 ods. 2 O. s. p. Dôvody nariadenia odvolacieho pojednávania uvedené v § 214 ods. 1 O. s. p. sa týkajú jedine prejednávania odvolania voči rozhodnutiu vo veci samej, teda ak sa rozhoduje o odvolaní voči rozsudku prvého stupňa. Navyše odvolací súd nevykonával ani nezopakoval dokazovanie, skúmal iba či sú splnené procesné podmienky. Taktiež nie je daný dôležitý verejný záujem pre nariadenie odvolacieho pojednávania, vzhľadom na druh žaloby, účastníkov konania a predmet konania a vo vzťahu ku konkrétnej požadovanej veci. Verejný záujem musí byť formulovaný vo vzťahu ku konkrétnej posudzovanej záležitosti a musí byť presvedčivo odlišný od záujmu súkromného.“

K námietke sťažovateľky, že v prerokúvanej veci jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd rozhodol bez toho, aby jej umožnil vyjadriť sa vo veci, dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„aj táto námietka dovolateľa je neopodstatnená. Žalobcovi bolo súdom prvého stupňa zaslané odvolanie voči uzneseniu z októbra 2014. Odvolanie žalovaného bolo doručené žalobcovi*

prostredníctvom ním zvoleného právneho zástupcu 1. decembra 2014. Žalobca mal dostatočný priestor pre vyjadrenie sa k odvolaniu žalovaného pred rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom toto svoje procesné oprávnenie nevyužil. Nie je pritom možné stotožňovať nečinnosť účastníka konania s odňatím možnosti konať pred súdom.“

K ťažiskovej námietke zastavenia konania z dôvodu nedostatku právomoci súdov Slovenskej republiky najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

«Za odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. sa podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje aj zastavenie konania z dôvodu nedostatku procesnej podmienky v postupe všeobecného súdu, ku ktorému došlo v dôsledku chybného právneho posúdenia právomoci súdu, treba považovať za odopretie ústavou upraveného práva na súdnu ochranu (obdobne I. ÚS 37/95), v konečnom dôsledku znamenajúceho odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae), čo je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Ak súd zastaví konanie z dôvodu nedostatku právomoci, i keď pre tento procesný postup neboli dané predpoklady, odníme účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (R 82/2002).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto skúmal, či v danej veci je alebo nie je daná právomoc slovenských súdov na rozhodnutie vo veci.

Pre posúdenie právomoci súdu v danej veci je potrebné vychádzať z Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v znení neskorších zmien a doplnkov (Nariadenie Brusel I...), a to s ohľadom na znenie čl. 66 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Nariadenie Brusel I bis), podľa ktorého sa na konania začaté do 10. januára 2015 použijú ustanovenia Nariadenia Brusel I.

Základné pravidlo pre určenie právomoci súdu v cezhraničných sporoch je upravené v čl. 2 bod 1 Nariadenia Brusel I, podľa ktorého, ak nie je v nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.

Výnimku z tohto všeobecného pravidla predstavuje čl. 3 bod 1 Nariadenia, v zmysle ktorého osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného

členského štátu len na základe princípov upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly. (čl. 5 - 24 Nariadenia).

Pri istej miere zjednodušenia možno typy právomoci podľa Nariadenia rozdeliť takto: všeobecná, osobitná (alternatívna), špeciálna, výlučná a určená dohodou účastníkov právneho vzťahu. Súdny dvor trvá na tom, že všeobecné určenie právomoci je základom systému a že osobitné právomoci sa uplatnia len ako odchýlky od základnej zásady, a teda sa musia vykladať reštriktívne, t. j. len v rozsahu výslovne zakotvených možností.

Osobitná právomoc popri všeobecnom kritériu bydliska žalovaného v členskom štáte predstavuje alternatívu, ktorá umožňuje žalobcovi zvoliť si, či podá žalobu na súde štátu odlišného od štátu žalovaného. Táto právomoc sa spravuje čl. 5 až 7 Nariadenia. Zatiaľ čo všeobecné kritérium je založené na väzbe medzi žalovaným a súdom, osobitné kritéria uznávajú väzbu medzi samotným sporom a súdom, na ktorom možno začať konanie. Tieto právomoci odrážajú zásadu efektívneho vedenia konania a sú opodstatnené len v prípadoch, keď v súvislosti s konaním existuje dostatočná väzba medzi sporom a súdom, na ktorý sa má podať žaloba, a to z hľadiska vykonávania dôkazov alebo vedenia konania, alebo s cieľom zabezpečiť lepšiu ochranu záujmov účastníkov, proti ktorým konanie smeruje.

Určenie právomoci podľa čl. 5 až 7 Nariadenia však nie je ponechané výlučne na vôli žalobcu, ale musí byť určená na základe presne stanovených kritérií aj s ohľadom na ochranu žalovaného, aby mal vedomosť, na súde ktorého členského štátu bude zažalovaný v prípade porušenia svojich zmluvných alebo mimozmluvných povinností.

Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia, osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

a) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;

b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:

- pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,

- pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť,

c) ak sa neuplatní písm. b/, uplatní sa písm. a/.

Podľa čl. 5 ods. 3 Nariadenia, osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody.

Ustanovenie čl. 5 ods. 1 Nariadenia umožňuje žalovať osobu s bydliskom v členskom štáte v inom členskom štáte v zmluvných veciach na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby. Ak sa v žalobe vychádza z viacerých záväzkov vyplývajúcich z jednej zmluvy, súd, na ktorý sa podala, môže určiť, či má právomoc s odkazom na hlavný záväzok.

Vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu majú právomoc súdy podľa miesta, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody (čl. 5 ods. 3 Nariadenia).

Miesto škody je miesto, kde došlo ku skutočnosti, ktorá spôsobila škodu a vznik mimozmluvnej zodpovednosti, priamo spôsobila svoje škodlivé dôsledky osobe, ktorá bola priamou obeťou tejto skutočnosti (rozsudok Súdneho dvora C-220/88 Dumez) a nezahŕňa miesto, o ktorom obeť tvrdí, že na ňom utrpela finančnú škodu na základe pôvodnej škody, ktorá tejto osobe vznikla a ktorú utrpela v inom členskom štáte, aby sa nemohlo vykladať rozširujúcim spôsobom, a to tak, že zahrňuje každé miesto, kde môžu byť pociťované škodlivé následky tejto skutočnosti spôsobiacej škodu, ktorá sa skutočne objavila na inom mieste (rozsudky Súdneho dvora C-364/93 Marinari a C-168/02 Kronhofer).

V prípade žaloby o náhradu škody je potrebné rozlišovať, či uplatňovaná škoda vznikla porušením zmluvnej povinnosti žalovaného alebo či ide o mimozmluvnú zodpovednosť za škodu. Uvedené rozlišovanie je nevyhnutné pre určenie kritérií pre založenie právomoci súdu. Ak sa uplatňuje zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením zmluvnej povinnosti, aplikuje sa čl. 5 ods. 1 Nariadenia, ak ide o náhradu škody spôsobenú porušením mimozmluvnej zodpovednosti, aplikuje sa čl. 5 ods. 3 Nariadenia. Z toho vyplýva, že aj pri žalobách o náhradu škody sa osobitná právomoc určuje nielen podľa čl. 5 ods. 3 Nariadenia, ako to vyplýva z tvrdenia žalobcu, ale aj podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia.

Pre rozhodnutie o právomoci je v danej veci potrebné posúdiť, či medzi žalobcom a žalovaným existuje zmluvný vzťah v zmysle Nariadenia.

Odvolaací súd mal za to, že medzi žalobcom a žalovaným existuje zmluvný vzťah, nakoľko aplikoval na vec ustanovenie čl. 5 ods. 1 Nariadenia...

Pojem zmluva (zmluvný vzťah) v zmysle Nariadenia nepredstavuje zmluvu ako dvojstranný právny úkon v zmysle vnútroštátneho práva, ale ide o autonómny pojem, ktorý je definovaný Súdny dvorom.

Zmluva nemusí byť uzatvorená, na to, aby sa mohlo jednať o „zmluvu“ v zmysle Nariadenia, záväzok musí byť identifikovateľný a dobrovoľne prijatý jednou stranou voči strane druhej (rozhodnutia Súdneho dvora C-26/91 Handte a C-21/02 Engler).

Žalovaný ako rozhodcovský súd dobrovoľne prevzal na seba záväzok rozhodnúť spor (zaviazal sa poskytnúť službu) medzi právnym predchodcom žalobcu, spoločnosťou [REDACTED] a [REDACTED] za odplatu (odmenu).

Tento záväzok spĺňa aj definíciu služby v zmysle čl. 57 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého sa za služby považujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb.

Medzi žalobcom a žalovaným teda existuje zmluvný vzťah v zmysle vyššie uvedenej definície. Ide o súkromnú vec medzi dvomi rovnocennými subjektmi práva a podľa rozhodnutia Súdneho dvora č. 29/76 (LTU) ide o vec občiansku a obchodnú spadajúcu do pôsobnosti Nariadenia.

Taktiež aj z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody dodaním nekvalitných služieb (kód 34) na základe zmluvy o poskytovaní služieb (kód 12), ako to vyplýva z č. l. 3 súdneho spisu.

Zároveň tvrdeniu žalobcu o neexistencii zmluvného vzťahu medzi ním a žalovaným vyvracia aj samotný žalobca v dovolaní (strana 20 dovolania), podľa ktorého bola odmena žalovaného vo výške 840 000 USD a ani pri takto vysokej sume odmeny nebol schopný zabezpečiť, aby bola vec riadne prejednaná. Ak by nešlo o zmluvu o poskytnutí služieb, nemohla by byť dojednaná odmena za ich poskytnutie, ktorá bola aj zaplatená.

Žaloba na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvnej povinnosti je žalobou zo zmluvy v zmysle čl. 5 a právomoc má súd, v ktorého obvode mala byť splnená zmluvná povinnosť, porušením ktorej vznikla žalobcovi škoda (rozhodnutie Súdneho dvora C-14/76 A.DeBloos, SPRL v. Sociétée commandite par actions Bouyer).

Na základe uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nie je daná právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie vecí v zmysle Nariadenia 44/2001. Žalobca mal žalovaného žalovať na súde v štáte, v ktorom má žalovaný sídlo v súlade s čl. 2 ods. 1 Nariadenia, teda vo Francúzsku, alebo na súde v štáte, kde bola služba poskytnutá, t. j. kde prebehlo, resp. malo prebehnúť rozhodcovské konanie v zmysle čl. 5 ods. 1 Nariadenia, čiže v Rakúsku, keďže rozhodcovské konanie malo prebehnúť vo Viedni.

Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že by nebola daná právomoc slovenských súdov ani v zmysle čl. 5 ods. 3 Nariadenia.

Formulácia v čl. 5 ods. 3 sa má chápať tak, že jej cieľom je zahrnúť obe miesta – miesto, kde škoda vznikla, aj miesto, kde došlo k skutočnosti, ktorá ju spôsobila, a že žalovaného možno žalovať podľa voľby žalobou na súde v niektorom z týchto dvoch miest (rozsudok Súdneho dvora 21/76 Handelswekerij G. J. Bier BV v. Minesdepotassé d' Alsace SA).

Na území Slovenskej republiky nedošlo k vzniku škody, ako to mylne uvádza žalobca. Podľa žalobcu je miestom vzniku škody územie Slovenskej republiky ako miesto, kde by došlo k finančnému plneniu záväzkov, ak by žalovaný neporušil svoju povinnosť riadne zorganizovať a zabezpečiť riadne vedenie arbitráže ako aj ujmu, ktorú utrpel v dôsledku skutočnosti, že na základe rozhodcovského nálezu sa vedie proti žalobcovi exekučné konanie na území Slovenskej republiky.

Uvedený výklad miesta vzniku škody nie je správny a nemá oporu v judikatúre Súdneho dvora. V judikatúre Súdneho dvora je daný výklad miesta vzniku škody. Aj rozhodnutie 21/76, na ktoré v dovolaní poukazuje žalobca, uvádza, že možno žalovať v štáte, kde škoda vznikla a kde došlo k skutočnosti, ktorá ju spôsobila.

V danom prípade je miesto, kde k škode došlo, zhodné s miestom, kde došlo k skutočnosti, ktorá ju spôsobila. Týmto miestom je miesto rozhodcovského konania.

Zároveň miesto vzniku škody podľa komunitárneho práva nie je možné chápať ako miesto, kde žalobca pocítil finančnú ujmu v dôsledku porušenia povinnosti žalovaným. Uvedený záver vyplýva aj z vyššie uvedených rozhodnutí Súdneho dvora C-364/93 (Marinari) a C-168/02 (Kronhofer).

Preto je zrejmé, že Slovenská republika nie je miestom, kde k škode došlo a ani miestom, kde došlo k skutočnosti, ktorá ju spôsobila.

Z uvedeného vyplýva, že ani ak by sa na danú vec malo aplikovať ustanovenie čl. 5 ods. 3 Nariadenia, by nedošlo k založeniu právomoci slovenských súdov.

Nakoľko nedošlo k založeniu právomoci slovenských súdov podľa čl. 5 Nariadenia, slovenské súdy by mali právomoc rozhodnúť danú právnu vec jedine v prípade tzv. tichej prorogácie (podriadenia sa právomoci žalovaným) v súlade s čl. 24 Nariadenia. Pod tichou prorogáciou sa rozumie prorogácia sui generis, kedy je právomoc súdu založená tým, že žalovaný nevznesie námietku nepríslušnosti konajúceho súdu a začne sa proti žalobe obhajovať, k žalobe sa vyjadrí.

Podanie odporu voči európskemu platobnému rozkazu pritom nemožno považovať za zúčastnenie sa na konaní v zmysle článku 24 Nariadenia Rady (rozsudok Súdneho dvora C-144/12 Goldbet Sportwetten GmbH).

V danej veci však nedošlo ani k založeniu právomoci slovenských súdov v súlade s čl. 24 Nariadenia, nakoľko žalovaný sa zúčastnil konania za účelom namietania nedostatku právomoci slovenských súdov.

Keďže nie je daná právomoc slovenských súdov v zmysle čl. 2 ods. 1 Nariadenia, nedošlo k založeniu právomoci podľa čl. 5 Nariadenia a zároveň nedošlo k založeniu právomoci súdu prvého stupňa podľa čl. 24 Nariadenia, odvolací súd zastavením konania pre nedostatok právomoci podľa § 104 ods. 1 O. s. p. neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a zároveň na skutkový stav aplikoval správny právny predpis (Nariadenie Brusel I), ktorý aj správne aplikoval. Preto v tejto časti odvolací súd otázku právomoci slovenských súdov aj správne právne posúdil a nedopustil sa ani namietanej vady v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.»

K sťažovateľkinej námietke, že odvolací súd rozhodoval o odvolaní meritórne, hoci mal odvolanie odmietnuť, a k tvrdenej nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd v odôvodnení svojho uznesenia uvádza:

„Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je

vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. V prípade, že v konaní dôjde k porušeniu ktoréhokoľvek z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ako zákona upravujúceho konanie od jeho začiatku až po skončenie, možno takéto porušenie hodnotiť ako konanie postihnuté vadou. Iné vady, mimo vád uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p., sú spôsobilým dovolacím dôvodom len za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dôvody, pre ktoré možno odmietnuť odvolanie, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 218 ods. 1 O. s. p. Z obsahu súdneho spisu má dovolací súd preukázané, že odvolanie žalovaného bolo podané včas, bolo podané oprávnenou osobou - účastníkom konania, ktorému súd prvého stupňa jeho procesný návrh zamietol, odvolanie nesmerovalo voči rozhodnutiu uvedenému v ustanovení § 202 ods. 3 O. s. p., odvolanie žalovaného obsahovalo náležitosti uvedené v ustanovení § 205 O. s. p. a napadnuté rozhodnutie nezaniklo inak. Odvolací súd preto postupoval správne, ak vecne preskúmal odvolanie žalovaného.“

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa nevykonania dokazovania najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza, že „odvolací súd sa v konaní nedopustil namietanej vady. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní o odvolaní žalovaného výlučne skúmal, či sú splnené procesné podmienky na konanie o veci samej, či je daná právomoc súdov, pričom vo svojom rozhodnutí vychádzal z jednotlivých ustanovení Nariadenia a judikatúry Súdneho dvora. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o nedostatku právomoci súdu prvého stupňa na konanie vo veci nebolo potrebné vykonať dokazovanie. Ak dospel odvolací súd k záveru, že nie je daná právomoc súdu prvého stupňa na konanie a rozhodovanie vo veci, nebol povinný sa vysporiadať s jednotlivými dôkazmi žalobcu, pre ktoré sa domnieval, že právomoc Okresného súdu Prešov bola daná. Pre celkovú presvedčivosť rozhodnutia o nedostatku procesnej podmienky v podobe absencie právomoci súdu postačuje konštatovanie, že nie je daná právomoc súdu, z akého dôvodu a na základe akého ustanovenia právneho predpisu dospel súd k takému záveru.“

Sťažovateľka namietala aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. K tomuto dovolaciemu dôvodu najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza, že „*nie je opodstatnený, nakoľko napadnuté rozhodnutie je odôvodnené podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd uviedol, prečo dospel k záveru, že rozhodovaná vec nepatrí do právomoci slovenských súdov a dostatočným spôsobom vysvetlil prečo nedošlo k založeniu právomoci slovenského súdu na konanie a rozhodovanie vo veci v zmysle čl. 5 Nariadenia. Jeho rozhodnutie je logické, presvedčivé a preskúmateľný je záver odvolacieho súdu i z hľadiska právnej argumentácie a dôvodnosti odvolania.*

Na základe uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že konanie nebolo postihnuté inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“

K dovolacej námietke sťažovateľky týkajúcej sa nesprávneho posúdenia veci, ktorou namietala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nadbytočné, lebo o tom, že sú splnené procesné podmienky, sa nevydáva osobitné rozhodnutie, dovolací súd v napadnutom uznesení uvádza, že „*súčasťou práva na súdnu ochranu je aj právo, aby súd rozhodol o každom procesnom návrhu účastníka prihliadajúc na špecifické okolnosti konkrétneho prípadu. V danej veci bolo potrebné, aby súd rozhodol o tom, či sú dané procesné podmienky (či je daná právomoc súdu), nakoľko táto otázka bola v konaní pred súdom prvého stupňa sporná, a to aj s ohľadom na dĺžku konania, kedy sa súd zaoberal otázkou právomoci (takmer 3 roky), ako aj s ohľadom na zásadu hospodárnosti konania, aby nedošlo k zbytočnému navyšovaniu trov konania. Preto súd prvého stupňa a následne odvolací súd nepochybili, ak rozhodli o (ne)existencii procesných podmienok.“*

Dovolací súd nepovažoval za opodstatnenú ani námietku sťažovateľky týkajúcu sa neefektívneho podania odporu. V tejto súvislosti sa v napadnutom uznesení uvádza, že «*podľa čl. 16 ods. 5 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 (ďalej len „nariadenie o európskom platobnom rozkaze“), odpor podpisuje odporca alebo, ak má ustanoveného právneho zástupcu, jeho zástupca. Nariadenie o európskom platobnom rozkaze neobsahuje žiadne osobitné požiadavky na plnomocenstvo, na základe ktorého môže zástupca konať v mene žalovaného. Ustanovenie čl. 26 nariadenia o európskom platobnom rozkaze odkazuje na procesné otázky neriešené v nariadení na vnútroštátne*

procesné právo. Otázka procesného zastúpenia účastníka konania advokátom je upravená v ustanoveniach § 25 ods. 1 a § 26 ods. 4 O. s. p. Ani uvedené zákonné ustanovenia nekladú na náležitosti plnomocenstva požiadavky uvedené žalobcom v dovolaní. Jednotlivé náležitosti plnomocenstva na zastupovanie v súdnom konaní možno vyvodiť z právnej úpravy zastúpenia obsiahnutej v ustanoveniach § 31 a 32 Občianskeho zákonníka. Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že plnomocenstvo musí obsahovať označenie osoby, ktorá plnomocenstvo udelila, označenie osoby, ktorej bolo plnomocenstvo udelené, rozsah splnomocnenia a podpis splnomocniteľa. Z plnomocenstva z 25. januára 2012 vyplýva, že tieto požiadavky sú splnené, a preto je potrebné považovať odpor žalovaného voči európskemu platobnému rozkazu za účinne podaný.»

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd ako dovolací súd po preskúmaní dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu dospel k záveru, že „*napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov správne, keďže nebolo zistené, že konanie postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo by napadnuté rozhodnutie spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.*“

V súvislosti s námietkami sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného

hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 28. apríla 2016 je zrejmé, že najvyšší súd sa nestotožnil s dovolacími dôvodmi sťažovateľky, ktoré sa v podstatnom týkali právneho posúdenia otázky existencie právomoci súdov Slovenskej republiky na prerokovanie a rozhodnutie v jej veci (o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť sťažovateľke sumu 1 595 772 471,22 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej porušením povinnosti zabezpečiť vedenie arbitráže, pozn.).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016 (s prihliadnutím na obsah uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cob 88/2014 zo 14. januára 2015, ktorý bol v dovolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov dovolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (či v danej veci je alebo nie daná právomoc súdov Slovenskej republiky na rozhodnutie vo veci a s tým súvisiace posúdenie odňatia možnosti účastníka konať pred súdom zastavením konania pre nedostatok právomoci súdov Slovenskej republiky konať vo veci) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

V posudzovanom prípade podľa názoru ústavného súdu nemožno hodnotiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako arbitrárne, pretože v jeho odôvodnení sú podrobne uvedené skutočnosti, ktoré viedli dovolací súd k záveru (v rámci sťažovateľkou vymedzených dovolacích dôvodov), že, vychádzajúc z nariadenia Brusel I, v danej veci nedošlo k založeniu právomoci súdov Slovenskej republiky, dôsledkom čoho bolo zastavenie konania vo veci sťažovateľky v zmysle § 104 ods. 1 OSP.

Argumenty uvedené v odôvodnení, ktoré viedli dovolací súd k rovnakým právnym záverom, aké vyslovil krajský súd v dovolaní napadnutom uznesení zo 14. januára 2015 (pri úplnom zistení skutkového stavu veci a pri použití správneho právneho predpisu, pozn.), sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka sa sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu domáha preskúmania napadnutého dovolacieho rozhodnutia na základe v zásade rovnakej argumentácie, akú uviedla vo svojom dovolaní podanom proti uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu zo 14. januára 2015. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v spojení s označeným uznesením odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa primeraným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľky, pričom jeho závery sú formulované zrozumiteľne a podľa názoru ústavného súdu sú aj dostatočne odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za svojvoľné. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so záverom najvyššieho súdu (resp. krajského súdu ako odvolacieho súdu) nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd zastáva názor, že medzi uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 17/2015 z 28. apríla 2016 a obsahom sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2016